

ปัจจัยที่ส่งผลต่อละครโทรทัศน์ไทยในเมืองกวางโจว สาธารณรัฐประชาชนจีน
(THAI DRAMA IN CHINA, SATISFACTION, THE POPULARITY
OF THAI DRAMAS)

วันวิสา สันทวิจิตรกุล¹ รศ.นฤมิตร สอดสุข²

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อละครโทรทัศน์ไทยในเมืองกวางโจว สาธารณรัฐประชาชนจีนมีวัตถุประสงค์เพื่อแนวทางให้แก่ผู้ประกอบการละครไทยได้พัฒนาละครโทรทัศน์ไทยให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ชมในประเทศจีนประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ประชากรเมืองกวางโจว สาธารณรัฐประชาชนจีน จำนวน 400 ราย โดยใช้แบบสอบถามเป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และใช้วิธีการวิเคราะห์ด้วยค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test, ANOVA และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson Correlation) ผลการศึกษาพบว่าผู้รับชมละครโทรทัศน์ไทยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 88.9 อายุระหว่าง 21-30 ปี ร้อยละ 69.6 มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน ร้อยละ 44.1 การศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 69.2 และมีเงินเดือน 2,000-3,999 หยวน ร้อยละ 37.2 นิยมชมละครโทรทัศน์ไทยประเภทตลกขบขัน เหตุผลในการรับชมเพื่อความบันเทิง โดยช่วงเวลาที่นิยมรับชมคือช่วงหลังข่าวภาคค่ำ (20.20-22.30 น.) ความถี่ในการรับชม 1-2 ครั้ง/สัปดาห์ เพื่อนๆ เป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการเปิดรับชม ด้านปัจจัยความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ย 3.90 ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อละครโทรทัศน์ไทย ด้านเศรษฐกิจ พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสนใจ ได้แก่สินค้าไทยและการท่องเที่ยวเมืองไทย เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญมากที่สุด ที่ระดับค่าเฉลี่ย 4.24 ด้านวัฒนธรรม ได้แก่ ปัจจัยด้านการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยและประเพณีไทย เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญมากที่สุด ที่ระดับค่าเฉลี่ย 4.13 และด้านสังคม ได้แก่ ปัจจัยด้านละครโทรทัศน์ไทยสามารถทำให้เข้าใจคนไทยได้มากขึ้น เป็นปัจจัยที่สำคัญมากที่สุด ที่ระดับค่าเฉลี่ย 4.16 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจีนในระบบเศรษฐกิจโลก วิทยาลัยนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยรังสิต

²อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์วิทยาลัยนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยรังสิต

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ชมเมืองกวางโจว สาธารณ
ประชาชนจีน โดยรวมเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อละครโทรทัศน์ไทย ยกเว้นปัจจัยด้านอาชีพ
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยความพึงพอใจ
กับปัจจัยที่ส่งผลต่อละครไทยทั้งด้านเศรษฐกิจ วัฒนธรรม และสังคมอยู่ในระดับต่ำ อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ: ละครไทยในจีน , ความพึงพอใจ , ความนิยมละครไทย

ABSTRACT

The study of the influential factors in the popularity of Thai dramas in Guangzhou City of The People's Republic of China aimed to guideline for the Thai producer to developing to meet the needs of the audience in China. The population of the research was the people of Guangzhou City 400 persons by using a questionnaire to collect data and analyzed by using percentages, Standard deviation, the t-test, ANOVA and correlation coefficient Pearson Correlation. The result of this study found that the majorities were females 88.9, age between 21-30 years 69.6, occupation as a private company 44.1, education as bachelor's degree 69.2 and salary per month 2000 to 3999 Yuan 37.2. The type of Thai drama was comic by reason to entertainments. The period for watching television was the time after the evening news (20.20 to 22.30), the frequency of watching 1-2 times / week, the influenced persons were friends. Factors of satisfaction found was at the high level, the influential factors as the economic factors influencing attention including Thai products and tourist in Thailand as the highest level, cultural factors found that they interested on learning about Thai culture as the highest level and social factors found the watching Thai drama could be understanding Thai people as the highest by Statistically significant at the 0.05 level.

The hypothesis testing found that the Personal factors all sides were affected except the occupation factor by Significant at the 0.05 level and the correlation between satisfaction with the factors of affecting as the economic, cultural and social was low by Statistically significant at the 0.01 level.

KEY WORDS: THAI DRAMA IN CHINA, SATISFACTION, THE POPULARITY OF THAI DRAMAS

บทนำ

ปัจจุบันประเทศจีนมีกระแสนิยมไทย หรือกระแสไทยป๊อป (Thai Pop) โดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นชาวจีนต่างก็ตั้งกลุ่มแฟนคลับละครไทย หรือที่ชาวจีนเรียกกันว่า “ไทหมี่” (泰米) ที่แปลแบบตรงตัวว่า “ข้าวไทย” ซึ่งหมายถึงพวกที่คลั่งไคล้ละครไทย รวมไปถึงดารา นักแสดงและนักร้องไทย เป็นต้น

ยุคทองละครไทยติดตลาดแดนมังกร เป็นปรากฏการณ์ความแรงของละครไทยที่เริ่มปะทุจาก “เลือดซัดตिया” ที่ออกอากาศในช่อง CCTV 8 ของจีน ตามมาด้วย “สงครามนางฟ้า” ที่ดังเป็นพลุแตก จุดกระแสความนิยมละครไทยในแดนมังกรที่โด่งดังถึงขีดสุด ในปี 2551 และล่าสุด “มาลัยสามชาย” ละครไทยที่เริ่มออนแอร์ในเดือนกรกฎาคม 2554 ก็สามารถเบียดเรตติ้งชิงอันดับ 1 มาได้ หลังจากออนแอร์ไปได้เพียงวันเดียว โดยดาราแสดงนำ อาทิ ตี๋ก เจษฎาภรณ์ ผลดี, อ้อม พิชดา อัครเศรณี, ป็อง ณวัฒน์ กุลรัตนรักษ์ คือ ละครไทยอันดับต้นๆ ที่แฟนละครชาวจีน โปรดปรานมากที่สุด ขณะที่กระแสละครไทยในอินเทอร์เน็ตก็มาแรงไม่แพ้กัน ละครไทยหลายเรื่องมีสถิติผู้ชมหลายสิบล้านคน ไม่ต่างจากกระแสคลั่งซีรีส์เกาหลีในเมืองไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อต้นปี 2554 ที่ผ่านมา ถกเถียงวิวัฒนาการ ยังเป็นผู้กำกับละครไทยคนแรก ที่ได้รับรางวัลพิเศษในฐานะทีมผู้ผลิตละครจากประเทศไทย ที่สามารถสร้างกระแสให้กับแฟน ๆ ละครชาวจีน (Asian TV Series Special Award) ในงาน “เซี่ยงไฮ้ ทีวี เฟสติวล 2011” (Shanghai TV Festival 2011) ซึ่งเป็นเทศกาลละครเอเชียที่ใหญ่ที่สุด

ดังนั้น ระยะเวลา 2-3 ปีที่ผ่านมา จึงถือเป็นยุคทองของอาชีพของละครไทยในจีนแผ่นดินใหญ่โดยปัจจัยที่ทำให้ละครไทยประสบความสำเร็จในจีนมาจากบทประพันธ์ที่ดี ดารานักแสดง และเรตติ้งในประเทศไทยจุดเด่นอีกประการหนึ่งของละครไทยก็คือ ถ่ายทำดี ดนตรีไพเราะ นี่คือองค์ประกอบที่ตอบว่า ทำไมละครไทยถึงไปโด่งดังในเมืองจีน

ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้น กระแสความนิยมละครไทยในประเทศจีนจึงเป็นเรื่องที่น่าจับตามองเป็นอย่างมากกว่าปัจจัยด้านเศรษฐกิจ วัฒนธรรม และสังคมเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อละครโทรทัศน์ไทยในเมืองจีนเช่นไร ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อละครโทรทัศน์ไทยในเมืองกวางโจว สาธารณรัฐประชาชนจีน เพื่อใช้เป็นแนวทางให้แก่ผู้ประกอบการละครไทยได้พัฒนาละครโทรทัศน์ไทยให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ชมในประเทศจีนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ชมที่ส่งผลต่อละครโทรทัศน์ไทยในเมืองกวางโจว สาธารณรัฐประชาชนจีน
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการเปิดรับชมละครโทรทัศน์ไทยของผู้ชมที่ส่งผลต่อละครโทรทัศน์ไทยในเมืองกวางโจว สาธารณรัฐประชาชนจีน
3. เพื่อศึกษาผลสะท้อนทางปัจจัยด้านเศรษฐกิจ วัฒนธรรมและสังคมที่ส่งผลต่อละครโทรทัศน์ไทยในเมืองกวางโจว สาธารณรัฐประชาชนจีน

คำถามการวิจัย / สมมุติฐานการวิจัย

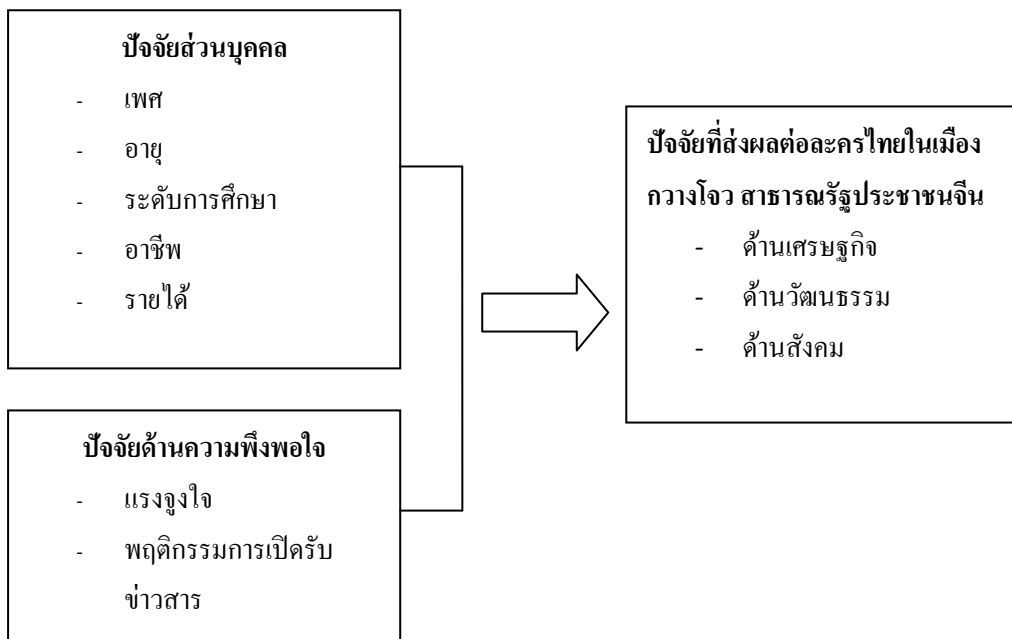
1. ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ชมที่แตกต่างกันเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อละครไทยในเมืองกวางโจว สาธารณรัฐประชาชนจีน
2. ปัจจัยด้านความพึงพอใจของผู้ชมมีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านเศรษฐกิจ วัฒนธรรมและสังคมที่ส่งผลต่อละครไทยในเมืองกวางโจว สาธารณรัฐประชาชนจีน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะมุ่งศึกษาเฉพาะละครที่ผลิตโดยคนไทยและออกอากาศในสถานีโทรทัศน์ของสาธารณรัฐประชาชนจีนตั้งแต่ปีค.ศ. 2008 – ค.ศ. 2012 เท่านั้น และกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้แก่ผู้ชมละครชาวจีนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเมืองกวางโจว ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ที่มีอายุระหว่าง 15 – 40 ปีขึ้นไป แปรต้นและต้นแปรตามดังนี้

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง / ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวความคิดและทฤษฎี รวมถึงผลงานและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้ประกอบการกำหนดสมมติฐาน การกำหนดตัวแปร กรอบแนวความคิด และแนวทางในการดำเนินงานวิจัย โดยได้กำหนดประเด็นในการนำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจในการได้รับบริการ

ความพึงพอใจของลูกค้า (Customer satisfaction) หมายถึง ระดับความรู้สึกของลูกค้าที่เกิดจากการเปรียบเทียบระหว่างผลประโยชน์จากคุณสมบัติของผลิตภัณฑ์ หรือจากการทำงานของผลิตภัณฑ์กับการคาดหวังของลูกค้า (พรณราย ทรัพย์ะประภา .2548. จิตวิทยาประยุกต์ในชีวิตและการทำงาน. หน้า 231-232) ลูกค้าย่อมจะมีความพึงพอใจถ้าคุณค่าหรือประโยชน์ที่เขาได้รับจากสินค้าและบริการนั้นเท่ากันหรือสูงกว่าระดับความคาดหวังของเขา แต่ถ้าผลจากการใช้สินค้าหรือบริการนั้นต่ำกว่าความคาดหวังของเขาแล้ว เขาก็ย่อมจะรู้สึกไม่พึงพอใจ

2. ทฤษฎีแรงจูงใจ

แรงจูงใจ (Motivation) คือ สิ่งซึ่งควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ อันเกิดจากความต้องการ (Needs) พลังกดดัน (Drives) หรือ ความปรารถนา (Desires) ที่จะพยายามดิ้นรนเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ซึ่งอาจจะเกิดมาตามธรรมชาติหรือจากการเรียนรู้ก็ได้ แรงจูงใจเกิดจากสิ่งเร้าทั้งภายในและภายนอกตัวบุคคลนั้น ๆ เอง ภายใน ได้แก่ ความรู้สึกต้องการ หรือขาดอะไรบางอย่าง จึงเป็นพลังชักจูง หรือกระตุ้นให้มนุษย์ประกอบกิจกรรมเพื่อทดแทนสิ่งที่ขาดหรือต้องการนั้น ส่วนภายนอกได้แก่ สิ่งใดก็ตามที่มาเร้าเร้า นำช่องทาง และมาเสริมสร้างความปรารถนาในการประกอบกิจกรรมในตัวมนุษย์ ซึ่งแรงจูงใจนี้อาจเกิดจากสิ่งเร้าภายในหรือภายนอก แต่เพียงอย่างเดียว หรือทั้งสองอย่างพร้อมกันได้ อาจกล่าวได้ว่า แรงจูงใจทำให้เกิดพฤติกรรมซึ่งเกิดจากความต้องการของมนุษย์ ซึ่งความต้องการเป็นสิ่งเร้าภายในที่สำคัญกับการเกิดพฤติกรรม นอกจากนี้ยังมีสิ่งเร้าอื่น ๆ เช่น การยอมรับของสังคม สภาพบรรยากาศที่เป็นมิตร การบังคับขู่เข็ญ การให้รางวัลหรือกำลังใจหรือการทำให้เกิดความพอใจ ส่วนเป็นเหตุจูงใจให้เกิดแรงจูงใจได้

3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรม

พฤติกรรมมีลักษณะเป็นกิริยาอาการหรือการกระทำที่เกิดขึ้นเมื่อมีสิ่งเร้ามากระตุ้นให้ตอบสนองต่อสิ่งเร้า อาจจะแสดงออกมาภายนอกปรากฏให้เห็น เช่น การเดิน การวิ่ง การพูด การดูการซื้อของ หรืออาจเก็บไว้อยู่ภายในไม่แสดงออกมา เช่น ความรู้สึกนึกคิด

ความสงสัย ความสนใจล้วนแล้วเป็นลักษณะของพฤติกรรม ซึ่งพฤติกรรมของแต่ละบุคคลนั้นอาจแตกต่างกันออกไป หรือมีความคล้ายคลึงกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายๆอย่าง ที่อยู่รอบกาย รวมถึงสิ่งแวดล้อม สถานการณ์และประสบการณ์ที่จะหล่อหลอมให้แต่ละบุคคลเกิดพฤติกรรมมีผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความหมายของคำว่า พฤติกรรม ไว้เป็นที่น่าสนใจ

4. ทฤษฎีเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสาร (Media exposure)

การเปิดรับข่าวสารเป็นกระบวนการติดต่อสื่อสารอย่างหนึ่ง ซึ่งพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ นั้น จะมีความแตกต่างเป็นแบบเฉพาะของแต่ละคน ซึ่งจะมีปัจจัยพื้นฐานหลายประการ ที่จะเป็แรงผลักดันทำให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งได้เปิดรับข่าวสารหรือสื่อต่างๆ ซึ่งในกระบวนการติดต่อสื่อสารนั้น เดวิด เบอร์โล (ปรมะ สตะเวทิน , 2538:14; อ้างอิงจาก Berlo, DavidK.. 1960) ได้ใช้อักษรย่อ S M C R แทนองค์ประกอบของขั้นตอนในการสื่อความหมายเพื่อแสดงรูปแบบของกระบวนการสื่อสาร ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญคือ ผู้ส่ง (Sender) ข่าวสาร (Message) สื่อ (Channel) และผู้รับสาร (Receiver) (Berlo David K..1960) สำหรับกระบวนการสื่อสารมวลชนนั้นก็จะมีองค์ประกอบพื้นฐานเหมือนกันกับกระบวนการสื่อสารทั่วไป

5. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับละครโทรทัศน์

ในปัจจุบันละครโทรทัศน์ไทยได้รับความนิยมอย่างมากในประเทศจีนซึ่งปัจจัยหนึ่งอาจจะเป็น เพราะละครโทรทัศน์ไทย ทำให้ผู้ชมได้ความแปลกใหม่ ได้ทราบถึงสังคมและวัฒนธรรมที่หลากหลายทั้งที่เหมือนและแตกต่างกันกับสังคมจีน โดยจุดเริ่มต้นของละครโทรทัศน์ไทยในประเทศจีนนั้นคงต้องจากที่ประเทศไทยได้เริ่มส่งละครโทรทัศน์และภาพยนตร์ไทยเข้าไปประเทศจีนตั้งแต่ปี ค.ศ. 2000 ตอนนั้นกระแสเกาหลีกำลังเป็นที่นิยมในจีนโดยเฉพาะเรื่อง Endless Love (รักนี้ชั่วนิรันดร์) ที่นำแสดงโดย ซอง เฮ เกียว ซึ่งเป็นเวลาเดียวกับที่บริษัทฮันมีเดีย คัลเจอร์ จำกัด อันเป็นบริษัทตัวแทนนำเข้าและส่งออกภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ผู้บุกเบิกของไทย ได้นำเสนอละครไทยให้เข้าไปฉายในประเทศจีน แต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ทั้งนี้เพราะหากจะเปรียบเทียบอัตราการขายละครไทยให้กับจีนจะมีอัตราส่วนอยู่ที่ ละครไทย 1 เรื่องต่อละครเกาหลี 10-20 เรื่อง

เมื่อเดือนมิถุนายน ค.ศ. 2002 ซึ่งมีการจัดเทศกาลภาพยนตร์และโทรทัศน์ในนครเซี่ยงไฮ้ขึ้น นับเป็นจุดเริ่มต้นของละครโทรทัศน์ไทยในจีนก็ว่าได้ เนื่องจากบริษัทฮันมีเดีย คัลเจอร์ จำกัด ของไทยได้มีโอกาสเข้าร่วมงานเทศกาลดังกล่าว และมีการจัดนิทรรศการภายในงาน ต่อมาภายในปีเดียวกันนั่นเอง ได้ส่งผลให้ภาพยนตร์ไทยเรื่องแรกคือเรื่อง “แม่เบีย” (灵蛇爱) สามารถเข้าไปฉายในประเทศจีนผ่านทางสถานีโทรทัศน์ CCTV 6 และ

ในค.ศ. 2003 ปีถัดมาก็มีละครโทรทัศน์ไทยเรื่องแรกคือเรื่อง “สาวใช้หัวใจชกาโก้” (俏女佣) ได้เข้าไปฉายในจีน ทางผ่านสถานีโทรทัศน์ CCTV 8 แต่ทั้งสองเรื่องก็ได้รับการแสดงตอบรับไม่ดีเท่าที่ควร

ในปีค.ศ.2006 ละครโทรทัศน์ไทยอีกหนึ่งเรื่องหนึ่งได้รับโอกาสไปฉายที่ประเทศจีน คือเรื่อง “เลือดหงส์” (凤凰血) โดยออกอากาศผ่านทางช่อง CCTV 1 และ CCTV 8 ในขณะเดียวกันทางช่องสถานีโทรทัศน์ หยู่เป่ย์ ก็ได้รับการฉายละครโทรทัศน์เกาหลี เรื่อง “แดจังกึม” (Dae Jang Geum) และ เรื่อง “เจ้าหญิงวุ่นวายกับเจ้าชายเย็นชา” (Goong) ซึ่งส่งผลกระทบต่อให้การฉายละครโทรทัศน์ไทยเรื่อง “เลือดหงส์” ในครั้งนี้ยังไม่สามารถเรียกความนิยมจากผู้ชมละครชาวจีนได้ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะความแตกต่างทางการนำเสนอและเนื้อหาของละครก็เป็นได้ แต่ถึงอย่างไรก็ดีคนจีนก็ยังคงชอบดูละครเกาหลีมากกว่า จนกระทั่งต่อมาในปี ค.ศ. 2008 ทางสถานีโทรทัศน์หนานไต้หวันได้นำละครเรื่อง “เลือดขัดดिया” (出逃的公主) ซึ่งเรียกได้ว่าเป็นละครเรื่องแรกที่สร้างมาจากนวนิยายอิงประวัติศาสตร์ของไทยเข้าไปฉายที่ประเทศจีน และในปีเดียวกันทางช่องสถานีโทรทัศน์ CCTV 8 ก็ได้นำละคร เรื่อง “คุณนายสายลับ” (卧底警花) เข้าไปฉายอีกด้วย

จนกระทั่งละครโทรทัศน์ไทยเรื่อง “สงครามนางฟ้า” (天使之争) ได้มีโอกาสเข้าไปฉายในประเทศจีนทางช่องสถานีโทรทัศน์อันฮุย เมื่อในปีค.ศ. 2008 จึงนับเป็นความสำเร็จครั้งสำคัญเป็นครั้งแรกและมีกระแสตอบรับเป็นอย่างมากจนส่งผลให้ละครไทยเรื่องอื่นๆ ได้มีโอกาสเข้าไปฉายในประเทศจีนเพิ่มมากขึ้น

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อละครโทรทัศน์ไทยในเมืองกวางโจว สาธารณรัฐประชาชนจีน” เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีเครื่องมือในการศึกษาวิจัย คือ แบบสอบถาม โดยให้ผู้ตอบแทนสอบถามเป็นผู้กรอกคำตอบด้วยตนเอง ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยคือ ประชาชนเมืองกวางโจว สาธารณรัฐประชาชนจีนที่มีอายุตั้งแต่ 15 – 40 ปีขึ้นไปที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเมืองกวางโจว จำนวนทั้งหมด 400 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ศึกษาผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล โดยนำแบบคิดจากการศึกษา ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแบบสอบถามมีทั้งชนิดคำถามปลายปิด (Close – Ended question) คำถามปลายเปิด (Open – Ended question)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Science: SPSS for Windows) เพื่อหาค่าสถิติและวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับโดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ค่าร้อยละ , ค่าสถิติ คือ ค่าเฉลี่ย , ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) และ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลทางประชากรศาสตร์พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 89.9 อายุระหว่าง 21-30 ปี ร้อยละ 69.6 มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน ร้อยละ 44.1 การศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 69.2 และมีเงินเดือน 2,000-3,999 หยวน ร้อยละ 37.2 เคยรับชมละครไทยเรื่อง หัวใจซ็อกโกแลต ร้อยละ 38.5 ละอองดาว ร้อยละ 48.8 แม่หญิง ร้อยละ 46.8 ดอกกรักริมทาง ร้อยละ 44.8 มาลัยสามชาย ร้อยละ 39.8 สุทรเสน่หา ร้อยละ 38.3 วงเวียนหัวใจ ร้อยละ 37.5 อู่มรัก ร้อยละ 36.8 เงาหัวใจ ร้อยละ 32.5

ตารางแสดงสรุปผลการทดสอบการเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ชมที่แตกต่างกันเป็นปัจจัยที่มีผลต่อละครโทรทัศน์ไทย

ลำดับ	ปัจจัย	รายการ	ผลการทดสอบสมมติฐาน
1	เพศ	ปัจจัยที่ส่งผลต่อละครโทรทัศน์ไทย	ยอมรับ
2	อายุ	ปัจจัยที่ส่งผลต่อละครโทรทัศน์ไทย	ยอมรับ
3	อาชีพ	ปัจจัยที่ส่งผลต่อละครโทรทัศน์ไทย	ปฏิเสธ
4	ระดับการศึกษา	ปัจจัยที่ส่งผลต่อละครโทรทัศน์ไทย	ยอมรับ
5	เงินเดือน	ปัจจัยที่ส่งผลต่อละครโทรทัศน์ไทย	ยอมรับ

จากตารางที่แสดงสรุปผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ชมที่แตกต่างกันเป็นปัจจัยที่มีผลต่อละครโทรทัศน์ไทยพบว่าผลการทดสอบสมมติฐานทั้งสิ้น 5 ข้อ สมมติฐานได้รับการยอมรับจำนวน 4 ข้อ และปฏิเสธจำนวน 1 ข้อ

ตารางแสดงสรุปผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยความพึงพอใจกับปัจจัยที่ส่งผลต่อละครโทรทัศน์ไทย

ลำดับ	ปัจจัยความพึงพอใจ	รายการ	ระดับความสัมพันธ์	ผลการทดสอบสมมติฐาน
1	ความพึงพอใจ	ปัจจัยที่ส่งผลต่อละครโทรทัศน์ ไทยด้านเศรษฐกิจ	ต่ำ	ยอมรับ
2	ความพึงพอใจ	ปัจจัยที่ส่งผลต่อละครโทรทัศน์ ไทยด้านวัฒนธรรม	ต่ำ	ยอมรับ
3	ความพึงพอใจ	ปัจจัยที่ส่งผลต่อละครโทรทัศน์ ไทยด้านสังคม	ต่ำ	ยอมรับ

จากตารางแสดงสรุปผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยความพึงพอใจของผู้ชมกับปัจจัยที่ส่งผลต่อละครโทรทัศน์ไทยพบว่าผลการทดสอบสมมติฐานทั้งสิ้น 3 ข้อ สมมติฐานได้รับการยอมรับจำนวน 3 ข้อ และปฏิเสธจำนวน – ข้อ

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาพบว่า ผู้รับชมละครโทรทัศน์ไทยชาวจีนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 21-30 ปี มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน มีการศึกษาระดับปริญญาตรีและมีเงินเดือน ประมาณ 2,000-3,999 หยวนต่อเดือน ส่วนใหญ่นิยมชมละครโทรทัศน์ไทยประเภทตลกขบขัน โดยมีเหตุผลในการรับชมเพื่อความบันเทิง สำหรับเวลาที่นิยมรับชมคือช่วงหลังข่าวภาคค่ำ (20.20-22.30 น.) โดยมีความถี่ในการรับชม 1-2 ครั้ง/สัปดาห์ และเพื่อนๆ เป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการเปิดรับชม ส่วนปัจจัยด้านความพึงพอใจ พบว่าค่าความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุดที่ระดับ 3.90 โดยปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการเปิดรับชมเป็นเพราะนักแสดงชาวไทยหล่อและสวย และปัจจัยที่มีผลต่อละครโทรทัศน์ไทยโดยภาพรวม มีค่าความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุดที่ระดับ 3.64

ทั้งนี้พบว่าปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษาและเงินเดือน ยกเว้นด้านอาชีพ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อละครโทรทัศน์ไทยแตกต่างกัน จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าคนจีนส่วนใหญ่ที่นิยมชมละครโทรทัศน์ไทยจะอยู่ในกลุ่มชนชั้นกลาง ซึ่งหากย้อนกลับมาพิจารณาในปัจจุบันตั้งแต่จีนเปิดประเทศจะพบว่ากลุ่มชนชั้นกลางมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น

กัจจกร หลุยยะพงศ์และสมสุข หินวิมาน (2552: บทคัดย่อ) ได้ให้ความหมายของชนชั้นกลางไว้ว่า ชนชั้นกลางเป็นชนชั้นใหม่และถือกำเนิดในสังคมที่ทันสมัย เป็นกลุ่มชนที่ต้องการสื่อที่เป็นของตนเองเพื่อแสดงให้เห็นอัตลักษณ์ของตน(อันต่างไปจากชนชั้นอื่นที่มี

สื่อของตนอยู่แล้ว) ดังนั้นสื่อภาพยนตร์จึงเป็นอีกสื่อหนึ่งที่สอดคล้องกับกลุ่มชนชั้นกลาง เพราะเป็นสื่อที่ที่ต้องใช้ทั้งเงินและความรู้

นอกจากแนวคิดดังกล่าวแล้ว เนื่องจากประเทศจีนเป็นประเทศที่อยู่ภายใต้ระบอบการปกครองแบบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์จึงสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับสื่อสารมวลชนจีนที่กล่าวไว้ว่าสื่อมวลชนจะต้องอยู่ภายใต้การปกครองของรัฐ(พรรคคอมมิวนิสต์) และมีการระบอบควบคุมและตรวจสอบสื่ออย่างเข้มงวด ด้วยเหตุนี้เมื่อละครโทรทัศน์ไทยได้มีโอกาสนำไปฉายในประเทศจีนจึงส่งผลให้ผู้ชมในกลุ่มชนชั้นกลางมีเหตุผลในการเปิดรับชมแตกต่างกันออกไป

จากผลการศึกษาจะเห็นว่าผู้ชมในกลุ่มชนชั้นกลางส่วนใหญ่มองว่าทางด้านเศรษฐกิจละครโทรทัศน์ไทยเป็นปัจจัยที่สร้างแรงจูงใจให้เกิดความสนใจสินค้าไทยและการท่องเที่ยวเมืองไทย การที่ประเทศจีนมีกลุ่มชนชั้นกลางเพิ่มมากขึ้นได้ส่งผลให้พฤติกรรมการบริโภคเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เนื่องจากมีรายได้และกำลังซื้อเพิ่มมากขึ้น และเมื่อผู้ชมได้รับชมละครโทรทัศน์ไทยก็ทำให้ชาวจีนอยากมาสัมผัสบรรยากาศเมืองไทยเหมือนกับในละคร นอกจากนี้ ผู้ชมชาวจีนยังมีความเห็นว่าการนำละครโทรทัศน์ไทยเข้าไปฉายในจีนยังเป็นการลงทุนที่คุ้มค่า เพราะมีความแตกต่างหลากหลายจากของจีน ทั้งนี้ภาพยนตร์หรือละครในประเทศจีนที่อยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐมักสร้างละครเป็นแนวภาพยนตร์สารคดี เส้นทางชีวิตของกรรมกร เกษตรกรและทหาร หรือภาพยนตร์อิงประวัติศาสตร์ และแม้ภายหลังการปฏิรูปวัฒนธรรมในยุคสี่ทันสมัย จะมีแนวคิดเปิดกว้างให้สร้างภาพยนตร์ตามแบบจินตนิมิตได้เพิ่มขึ้น แต่รัฐก็ยังบังคับให้ผู้ผลิตภาพยนตร์ต้องทำตามกรอบทฤษฎีที่จีนตั้งเอาไว้เป็นสำคัญ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้คนจีนส่วนใหญ่หันมาสนใจละครโทรทัศน์ไทยที่นำเข้าไปฉาย เพราะส่วนใหญ่เป็นเรื่องตลกเบาสมอง และรักก๊ากก๊าก ซึ่งช่วยให้สามารถผ่อนคลายความตึงเครียดได้ดีกว่า และมีบทประพันธ์ที่ตรงตามความต้องการของผู้ชมละครโทรทัศน์ชาวจีนมากกว่า ดังจะเห็นได้จากเรตติ้ง หรือระดับความนิยมชมชอบของละครเรื่องรอยอดีตแห่งรัก ซึ่งนำเสนอโดย บี้ สุกฤษฎ์ และมิวพีรชยา และออนแอร์ที่จิ่นรอบแรกในปีค.ศ 2010ปรากฏว่าเมื่อทางช่อง CCTV ได้นำมาริรันหรือฉายซ้ำเป็นรอบที่ 7 ในช่วงบ่ายพบว่าเรตติ้งช่วงเวลาตั้งแต่ 8.00-17.00 น.ยังดี โดยการทำเรตติ้งเฉลี่ยได้ 0.59 ซึ่งสูงเป็นอันดับ 1 ของละครที่ออนแอร์หรือออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ในจีน ระหว่างวันที่ 24 มิถุนายน 2012 - 7 กรกฎาคม 2012

อย่างไรก็ตาม ต้องถือว่าอุตสาหกรรมการผลิตละครโทรทัศน์ไทยในจีนยังไม่โดดเด่นเท่าที่ควร ซึ่งอาจเป็นเพราะละครโทรทัศน์ไทยที่นำไปฉาย ส่วนใหญ่ยังเป็นเรื่อง

ค่อนข้างเก่าที่ถ่ายทำมานานพอสมควร ดังนั้น เทคนิคในการถ่ายทำหรือคุณภาพของภาพจึงอาจจะยังไม่ดีเท่าที่ควรหากเปรียบเทียบกับละครจากประเทศอื่นๆ

ทางด้านปัจจัยวัฒนธรรม พบว่าละครโทรทัศน์ไทยสามารถสะท้อนให้เกิดการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยและประเพณีไทยได้เป็นอย่างดีในฐานะที่ไทยเป็นประเทศที่มีเอกลักษณ์ของตนเอง มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีวัฒนธรรมด้านความสุภาพอ่อนโยนและมีความเป็นมิตร แต่ในขณะเดียวกันประเทศไทยก็ได้เปิดรับเอาค่านิยมตะวันตกที่มีความเป็นปัจเจกบุคคลเข้ามาผสมผสาน และนำเสนอผ่านทางสื่อละครโทรทัศน์ อย่างเช่น ในเรื่องสงครามนางฟ้า ที่นักแสดงนำหญิงในเรื่องค่อนข้างเป็นผู้หญิงที่มีความมั่นใจในตัวเอง มีการแต่งตัวที่ทันสมัย ซึ่งเนื้อหาละครประเภทนี้ไม่เคยมีในประเทศจีนมาก่อน เมื่อผู้ชมชาวจีนได้รับชมละครไทยก็ทำให้รู้สึกคล้ายคลึงกับวัฒนธรรมของตนที่กำลังเริ่มเปลี่ยนไปจากเดิม ที่มีความเป็นปัจเจกบุคคลเพิ่มมากขึ้น และรู้สึกว่าละครโทรทัศน์ไทยก็ไม่ขัดต่อวัฒนธรรมประเพณีของตน นอกจากนั้นยังเป็นสื่อทางวัฒนธรรมที่ทำให้คนของทั้งสองประเทศเกิดความรู้สึกใกล้ชิดสนิทสนมเพิ่มมากขึ้น จนทำให้ผู้ชมชาวจีนเกิดความสนใจที่จะเรียนรู้วัฒนธรรมไทยและภาษาไทยเพิ่มมากขึ้นอีกด้วย

ด้านปัจจัยทางสังคมก็ช่วยทำให้ประชาชนชาวจีนเข้าใจคนไทยมากขึ้น อันสืบเนื่องมาจากปัจจัยที่ประเทศไทยเปิดรับค่านิยมตะวันตกเข้ามา และนำเสนอผ่านทางสื่อต่างๆ ทั้งในด้านที่แสดงให้เห็นว่าสังคมไทยเป็นสังคมที่เปิดกว้าง ค่อนข้างมีอิสระทางด้านความคิด และมีเสรีภาพในการใช้ชีวิตที่ทันสมัยสอดคล้องกันกับกลุ่มชนชั้นกลางในจีน ซึ่งกำลังอยู่ในช่วงเปลี่ยนผ่านจากประเทศสังคมนิยมแบบเดิมเข้าสู่ประเทศสังคมนิยมการตลาด ที่มีอิสระในด้านความคิดและเสรีภาพเพิ่มมากขึ้น ด้วยองค์ประกอบดังกล่าวละครไทยจึงเป็นเสมือนสิ่งที่จะช่วยตอบสนองหรือทดแทนความต้องการของชาวจีน ที่ไม่สามารถแสดงพฤติกรรมบางอย่างออกมาได้ในสังคมจีน ดังนั้นเมื่อได้รับชมละครโทรทัศน์ไทยจึงทำให้เข้าใจคนไทยและประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับละครโทรทัศน์ไทยส่วนใหญ่ที่ได้รับเสียงชื่นชมจากแฟนละครชาวจีน ล้วนสะท้อนให้เห็นว่า มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์มากกว่าละครเกาหลี ถ่ายทอดเรื่องราวชีวิตได้อย่างมีชีวิตชีวาว่า ขณะเดียวกันก็มีกลิ่นอายความเป็นเอเชียไปพร้อมกัน นั่นคือ ยึดมั่นหลักคุณธรรม ความอบอุ่นในครอบครัว มิตรภาพในสังคม เป็นต้น ปัจจัยเหล่านี้ล้วนส่งผลต่อกระแสความนิยมละครไทยในแผ่นดินจีนดังที่เป็น อยู่ในปัจจุบันนี้จึงเห็นได้ว่าสิ่งที่คนจีนกำลังนิยมในปัจจุบันมิใช่แค่ไลฟ์สไตล์หรือวิถีชีวิตแบบไทยเท่านั้น แต่ยังรวมถึง “วัฒนธรรม” ด้านภาพยนตร์ ละครโทรทัศน์ไทย หรือเพลงไทยด้วย (ละครไทยในจีน,ออนไลน์) ซึ่งปัจจัยดังกล่าว

ก่อให้เกิดความซึมซับและเข้าใจวัฒนธรรม หรือไลฟ์สไตล์ของคนไทยได้ง่ายขึ้นและเพิ่มมากขึ้น

สำหรับด้านคุณภาพการผลิตละครโทรทัศน์ไทย ผู้รับชมชาวจีนส่วนใหญ่เห็นว่ายังอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งคงเป็นผลจากการนำไปเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ทั้งนี้เพราะประเทศจีนไม่ได้นำเข้าเฉพาะละครโทรทัศน์จากไทยเท่านั้น แต่ยังนำเข้าจากประเทศอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศเกาหลี ซึ่งปัจจุบันละครโทรทัศน์เกาหลียังได้รับความนิยมสูงสุดในประเทศจีน ดังนั้น หากผู้ชมชาวจีนนำละครโทรทัศน์ไทยไปเปรียบเทียบกับละครโทรทัศน์เกาหลี ทั้งด้านนักแสดง ผู้ผลิต เทคนิค และบทประพันธ์ ก็จะพบความแตกต่างทั้งด้านนักแสดง ผู้ผลิตรายการ และเทคนิค โดยนักแสดงไทยยังด้อยคุณภาพด้านถ่ายทอดอารมณ์ ยังขาดเทคนิคการถ่ายทำที่ทันสมัยมากพอ รวมทั้งเอฟเฟค หรือเทคนิคพิเศษต่างๆ ยังไม่สมจริง เนื่องจากวงการภาพยนตร์ไทยเพิ่งจะเริ่มนำเทคโนโลยีต่างๆ มาใช้ในการแสดงเมื่อไม่นานมานี้ และละครโทรทัศน์ไทยบางเรื่องก็ไม่ได้ทุ่มทุนในการผลิตมากนัก โดยส่วนใหญ่มักสร้างแบบสุกเอาเผากินนั่นเอง ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของโอดา จันทวิไล (2554:บทคัดย่อ) ที่ศึกษาการใช้และความพึงพอใจต่อการรับชมละครโทรทัศน์ไทยของประชาชนลาว พบว่า แรงจูงใจในการรับชมละครโทรทัศน์ไทยของชาวลาวในนครหลวงเวียงจันทน์ โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในระดับต่ำนอกจากนั้นยังสอดคล้องกับทฤษฎีของ วินดาห์ลสเวน และ ซิกนิตเซอร์ เบนโน (Windahl Sven; & Signitzer Benno. 1977: 175) ซึ่งได้สร้างแบบจำลองเกี่ยวกับพฤติกรรมกาเปิดรับและการบริโภคสื่อของผู้รับสารไว้ ดังนี้

ก่อนเปิดรับ ผู้รับสารจะเป็นผู้เลือกสิ่งๆ ที่ตนต้องการบริโภค เพื่อความพึงพอใจของตัวเอง โดยเลือกสิ่งๆ ที่ต้องการจากข้อมูลข่าวสารที่ได้รับเกี่ยวกับสารที่ต้องการเปิดรับ

ระหว่างเปิดรับสาร ผู้รับสารจะเลือกเข้าใจและตีความเนื้อหาของสาร รวมทั้งบ่งชี้ถึงองค์ประกอบที่สำคัญของสาร

หลังเปิดรับ ผู้รับสารจะเลือกจดจำข้อมูลข่าวสารจากสารที่ได้เปิดรับไปแล้ว และนำเนื้อหาของสารที่ผ่านมาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคคลอื่นเกี่ยวกับสารที่ได้เปิดรับมา

จากแบบจำลองดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ผู้ชมชาวจีนได้มีการเลือกการเปิดรับชมละครโทรทัศน์ไทย เพื่อที่จะตอบสนองความพึงพอใจของตน โดยผู้ชมได้เข้าใจในเนื้อหาของละครโทรทัศน์ไทยในทางด้านบทบาทหรือสังคม ซึ่งสอดคล้องกับวัฒนธรรมของตน จนทำให้ละครโทรทัศน์ไทยมีจำนวนผู้ชมชาวจีนเพิ่มมากขึ้น มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารของละครโทรทัศน์ไทย จนทำให้เกิดกระแสนิยมละครโทรทัศน์ไทยในประเทศจีน ดังเช่นปัจจุบัน

วารสารการเงิน การลงทุน การตลาด และการบริหารธุรกิจ ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มีนาคม 2557)

ส่วนปัจจัยทางด้านการเมืองที่ไม่ได้สอบถามในงานวิจัยชิ้นนี้ เนื่องจากเห็นว่ารัฐบาลจีนได้กำหนดกฎหมายมาตรการการควบคุมและตรวจสอบไว้แล้วอย่างเข้มงวด ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความเป็นภัยต่อเอกภาพ ความมั่นคงของชาติ หรือการเปิดเผยความลับของชาติ โดยจีนได้กั้นกรองสื่อต่างๆ และมั่นใจว่าสื่อที่จะเข้าไปเผยแพร่ในประเทศ จะไม่สร้างความร้าวฉาน หรือชี้้นำให้เกิดความเรียกร้องต้องการทางเสรีภาพ เพราะรัฐบาลจีนทราบว่า สื่อเป็นช่องทางเดียวที่สามารถเข้าถึงประชาชนได้ทุกระดับชั้น

ดังนั้น ละครโทรทัศน์ไทยที่ผ่านการอนุมัติตรวจสอบจากทางการจีนให้เข้าไปเผยแพร่ในประเทศจีนได้ จึงล้วนมีเนื้อหาสาระสอดคล้องกับหลักเกณฑ์และจุดมุ่งหมายของประเทศจีน ทางด้านความมั่นคงอยู่แล้วโดยพื้นฐาน

บรรณานุกรม

- กาญจนา แก้วเทพ. “สื่อสารมวลชน: ทฤษฎีและแนวทางการศึกษา”. พิมพ์ครั้งที่ 3
กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์, 2554.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. “การวิเคราะห์สถิติ : สถิติเพื่อการตัดสินใจ”. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- _____. “การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล”. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2545.
- _____. “การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล ฉบับปรับปรุงใหม่”.
กรุงเทพฯ: ธรรมสาร, 2546.
- กัจจกร หลุยยะพงศ์ และ สมสุข หินวิมาน. “หลง รัก สับสน ในหนังไทย ภาพยนตร์ไทย
ในรอบสามทศวรรษ” (พ.ศ.2520-2547), กรุงเทพฯ:สยาม, 2552.
- นัตริยาพร เสมอใจ. “พฤติกรรมผู้บริโภค Consumer Behavior”. กรุงเทพฯ:
ซีเอ็ดยูเคชั่น, 2550
- ชูศรี วงศ์รัตน์. “เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย”. กรุงเทพฯ: เจริญผล, 2544.
- ชูเกียรติ ดีปรี. “ศึกษากการเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการชมละครไทยและละครเกาหลีของผู้ชม
ในกรุงเทพมหานคร” สารนิพนธ์ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาวิชา
การตลาด มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2552.
- นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. “การสื่อสาร-รณรงค์เชิงยุทธศาสตร์เพื่อเปลี่ยนพฤติกรรมมนุษย์”.
กรุงเทพฯ: ไร่เขียว, 2542.
- ปรมะ สตะเวทิน. “เอกสารการสอนชุดวิชาหลักและทฤษฎีการสื่อสาร หน่วยที่ 1.”
พิมพ์ครั้งที่ 15. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2541.
- วารสารการเงิน การลงทุน การตลาด และการบริหารธุรกิจ ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มีนาคม 2557)

- ปาริชาติ นาคอ่อน. “การเปิดรับสื่อของวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ,ศิลปศาสตร์ (ภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา) บัณฑิตวิทยาลัย , มหาวิทยาลัยมหิดล, 2546.
- ผู้จัดการ. (2554). “กงสุลเชียงใหม่เปิดเว็ป (ทวิตเตอร์จีน) รักรับกระแส ที-ป๊อปแรง.”
ออนไลน์ สืบค้นจากเวปไซค์:
<http://manager.co.th/china/ViewNews.aspx?NewsID=954000052155>
วันที่ค้นข้อมูล 13 เมษายน 2555.
- พรรษา รีมกาญจน์วัฒน์. “ประสิทธิผลการประชาสัมพันธ์ละครโทรทัศน์ไทย.”
การประชาสัมพันธ์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.
สืบค้นจาก thesis.grad.chula.ac.th/readfile1.php?fn=ab5284869528.doc
- วัฒนา พุทธางกูรานนท์. “สื่อสารมวลชนกับสังคม.” (พิมพ์ครั้งที่11) กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2546.
- วิภา อุดมฉันท และ นิรันดร์ อุดมฉันท. “เจาะลึกสื่อจีน.” กรุงเทพฯ: สถาบันเอเชียศึกษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.
- สุดาร์ภัย เนื่องชมพู. “ศึกษาความต้องการและความพึงพอใจที่มีต่อรายการโทรทัศน์ของ
สถานีโทรทัศน์สาธารณะของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร” งานวิจัย ทู
สนับสนุนจากมหาวิทยาลัยศรีปทุม, 2555.
- สุทัศน์ บุรีภักดี. “การผลิตภาพยนตร์”. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์, 2528.
- สำนักงานสถานกงสุลใหญ่ ณ.นครเชียงใหม่. “ดารา ละคร ไทย ครีว 2 รางวัลในงาน China
TV Drama Awards 2011” วันที่ค้นข้อมูล 14 เมษายน2555,จากสำนักงานสถาน
กงสุลใหญ่ ณ.นครเชียงใหม่ เเวปไซค์: [http://www.thaishanghai.com/th/shanghai-
update/detail.php?news=545](http://www.thaishanghai.com/th/shanghai-update/detail.php?news=545), 2554.
- หลุย จำปาเทศน์. “จิตวิทยาการจูงใจ.” กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สามัคคีสาส์น จำกัด, 2533.
- อารมย์ ชื่นคล้าย. “ความพึงพอใจของเด็กที่มีต่อละครพื้นบ้านทางสถานีวิทยุโทรทัศน์.”
วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาสื่อสารมวลชน คณะมนุษยศาสตร์,
มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2551.
- อรรณพ เขียรถาวร. “บทบาทของโทรทัศน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจและการศึกษา.”
นิเทศสาร 5, 2520.
- โกล่า จันทวีไล. “ศึกษาการใช้และความพึงพอใจต่อการรับชมละครโทรทัศน์ไทยของ
ประชาชนลาว.” ค้นคว้าอิสระ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการสื่อสารศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2554.
- วารสารการเงิน การลงทุน การตลาด และการบริหารธุรกิจ ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มีนาคม 2557)

- Berlo, David K. “ *The process of Communication*”. USA: Holt Rinehart and Winston, 1960.
- Cutlip, Scott M., and Center, Allen H., and Broom Glen M. “*Effective Public Relations*”. 8thEdition Prentice Hall, Inc, New Jersey, 1999.
- Hexun News. “ *中国荧屏渐涌泰剧热潮*”.Retrieved June,14,2012.from http://news.hexun.com/2011-07-07/131223840_4.html Novabizz.(2554).
- Positionmag. “จุดเริ่มต้นของเสียงกรี๊ด T-Pop.” วันที่ค้นข้อมูล 13 เมษายน2555,จากเว็บไซต์: <http://www.positioningmag.com/magazine/details.aspx?id=93431>, 2554.
- Semenik, Richard J. “ *Promotion and Integrated Marketing Communication.*” Ohio : South-Western, 2002.